

Saksbehandler
Eivind Pedersen

Telefon
77 64 20 54

Vår dato
30.10.2009
Deres dato
07.07.2009

Vår ref.
2009/3715 - 2
Deres ref.

Arkivkode
620

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP	
Arkivkode	410.00
Dato:	2/11-09
Saksnr:	2009/02508

Barn som kan være ofre for menneskehandel - adgang til midlertidig plassering uten samtykke på institusjon for beskyttelse og omsorg - Høringssvar

034

Fylkesmannen støtter Departementets forslag til nye regler i barnevernloven som tar sikte på å beskytte barn som er ofre for menneskehandel. I dette ligger at vi er enige i at dagens regelverk ikke gir tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for å treffe midlertidige vedtak eller for å gi tilstrekkelig beskyttelse under institusjonsopphold.

Fra vår side er det ønskelig å kommentere enkelte punkter i forslaget som følger av departementets høringsbrev av 07.07.09.

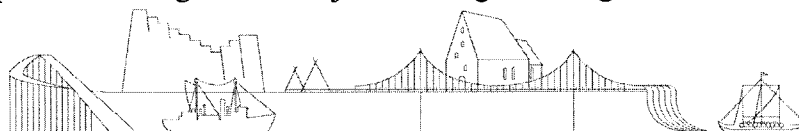
Høringsforslagets pkt. 4.1.3.

Dette punktet handler om innholdet i vedtaket som skal treffes. Det vises her til en oversikt over nødvendige beskyttelsestiltak som skal inngå i vedtaket og som skal danne grunnlag for institusjonens opplegg.

Oversikten over foreslåtte beskyttelsestiltak, gir samtidig de ansatte ved institusjonen en **plikt** til å gjennomføre dem. På denne måten er disse tiltakene mer omfattende enn for andre barn ved institusjonen, der personalet selv skal vurdere om de har adgang til å begrense barnas rettigheter. Forslaget oppfattes i tillegg å være mer inngripende mht. adgangen til å begrense kommunikasjonsmuligheter og bevegelsesfriheten enn dagens regler i "forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon" (RF). Innføring av en plikt til å begrense, innebærer et problem knyttet til om reglene er så entydige at de kan håndteres av institusjonspersonalet.

Dagens mulighet til å kontrollere post, er knyttet til mottak av post der man har mistanke om at forsendelsen inneholder rusmidler eller farlige gjenstander. Dersom man innfører en regel som tenkes å gå ut over dette, for eksempel ved å kunne åpne mottatt eller evt. også utgående post uten at dette vilkåret er oppfylt, må det utformes en mer konkret regel for hvordan dette skal håndteres. En mulighet vil her være å lage en særbestemmelse i RF som utvider dagens § 8. I så fall mener vi at klageadgangen etter denne bestemmelsen, må gjelde også for en evt. utvidet adgang til å føre kontroll.

Når det gjelder forslaget om å kunne kontrollere telefon, står vi overfor en av de mest vanlige og samtidig mest kompliserte problemstillinger i institusjonshverdagen. Å begrense kontakten

med andre gjennom telefon må anses å være svært integritetskrenkende. Utfordringene er her knyttet til mobiltelefonene. Dagens regelverk gir en adgang til å begrense telefonbruken, men ikke til å beslaglegge beboernes mobiltelefoner. Dette innebærer at dagens regelverk heller ikke vil gi personalet adgang til å ta mobiltelefonene fra plasserte barn som er ofre for menneskehandel. Situasjonen vil da, ut fra vår erfaring, være at personalet vil stå i den samme konflikten som med alle de andre beboerne om hvordan man skal kunne kontrollere eller begrense mobiltelefonbruken. Dersom departementet mener at mobiltelefonene, eller annet personlig kommunikasjonsutstyr må beslaglegges ut fra situasjonen for disse barna spesielt, må man vurdere å gi adgang til dette gjennom en egen bestemmelse i RF eller ved at det gis adgang til å regulere dette i barnevernets eller fylkesnemndas vedtak for de barna dette gjelder. I så fall bør det etter vårt skjønn innarbeides en mulighet for dette i den nye § 4-29 tredje ledd.

Høringsforslagets pkt. 4.1.4.

Fylkesmannen er enig i at det foreslås en løsning som er parallell med saksbehandlingen som i dag gjelder for akutt plasseringer etter barnevernloven § 4-25. Vi forstår også intensjonen med nye vedtak hver fjerde uke, men er noe bekymret for saksbehandlingen knyttet til dette. På den ene siden er vi usikker på om det innen så korte tidsintervall er mulig for barneverntjenesten til å innhente og vurdere nye opplysninger. Vi holder det derfor som sannsynlig at innstilling om videreføring av vedtak vil vise til de samme opplysninger som tidligere. I dette ligger også et mulig dilemma for fylkesnemndslederen som skal avgjøre om det vil være adgang til å forlenge et vedtak når det ikke er nye opplysninger som kan begrunne behovet for dette. På den andre siden vil departementets forslag føre til merarbeid for den kommunale barneverntjenesten som må forberede nye forslag til forlengelse hver måned. Vår bekymring er i så måte størst når det gjelder de minste kommunene, der selv barnevernansattes rett til å ha ferie eller avspasering, kan føre til problemer med å utarbeide nye repeterende forslag til fylkesnemnda. Vi går her ut fra at konsekvensen av at kommunen, for eksempel med bakgrunn i kapasitetsvansker, ikke reiser nytt forslag om forlengelse innen utløpet av perioden, vil være at adgangen til plassering og beskyttelse opphører. Vi kan ikke se at en noe lavere frekvens enn hver fjerde uke mht. nye forslag fører til svekket rettsikkerhet for barna det gjelder. Lengre intervaller i saker der slik plassering er ansett som nødvendig, vil gi kommunene mer tid til å undersøke forholdet og en kan dermed redusere risikoen for summarisk behandling av sakene. Vi ber derfor departementet vurdere om de foreslåtte tidsintervaller for videreføring av slike vedtak, bør endres.

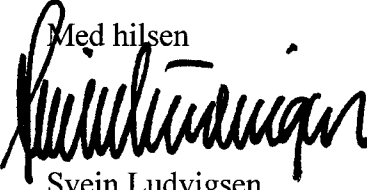
Når det gjelder den samlede plasseringstiden er vi enig i at det bør kunne settes en maksimalramme og at utfallet etter dette kan være at vedtaket opphører eller at det blir erstattet av andre plasseringsvedtak med hjemmel i barnevernloven. Vi vil likevel legge til at hele konstruksjonen med menneskehandel innebærer at de aktuelle barna har en "forpliktelse" overfor bakmennene. Denne "forpliktelsen" opphører ikke selv om de er midlertidig beskyttet i en 6-månedersperiode. Vi antar derfor at bakmennene dermed kan gjenoppta sin aktivitet overfor barnet etter å "ligget lavt" i en periode. Det er derfor viktig at barneverntjenestene vurderer trusselbildet ved utløpet av vedtaksperioden når evt. videre tiltak skal treffes. Problemet som her kan oppstå, er at barnevernlovens eller rettighetsforskriftens øvrige regler da kan vise seg å være utilstrekkelige. Mange av disse barna har ikke atferdsvansker og vil i utgangspunktet ikke fylle vilkåret i barnevernloven § 4-24. Alternativet er da vedtak etter § 4-4 femte ledd eller § 4-12. Dette innebærer at det ikke vil være adgang for en barneverninstitusjon til å iverksette begrensninger etter rettighetsforskriftens kapittel 4 for disse barna.

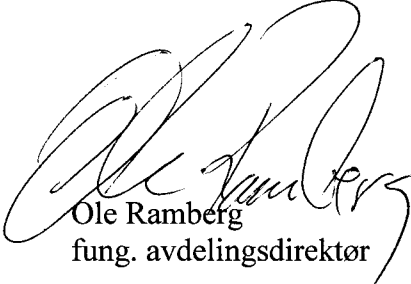
Eksempelvis vil det da ikke være adgang til å begrense telefonbruk eller til å begrense bevegelsesfriheten utenfor institusjons område, jf. RF §§ 22 og 23. Beskyttelsestiltakene vil dermed "falle" fra "høy grad" (som følger av vedtak etter den foreslåtte § 4-29), til "lav grad" som gjelder alle barn i institusjoner (RF kap. 1,2 og 3). Ut fra dette bes departementet vurdere om videre institusjonsplassering av barn som er utsatt for menneskehandel, bør reguleres med de samme "beskyttelsestiltak" som gjelder for barn plassert etter barnevernlovens § 4-24. I så fall må det gjøres endringer i rettighetsforskriften kapittel 4.

Høringsforslagets pkt. 4.1.5.

Vi er i all hovedsak enig i departementets forslag under dette punktet og også enig i at disse barn må få partsstatus, slik det fremgår av forslaget pkt. 4.1.7.

Når det gjelder aldersspørsmålet er vi klar over at mange av barna kommer uten nødvendige papirer og at det derfor kan være uklart hvor gammel de er. Vi vil likevel nevne at det for de av barna som har dokumentasjon, vil oppstå et spørsmål om videreføring av akuttvedtaket ut over 18 årsdagen. Eksemplet vi ser for oss er at et barn som plasseres like før 18årsdagen med bakgrunn i § 4-29, vil kunne ha behov for plassering og nødvendig beskyttelse også etter fylte 18 år, begrenset av den maksimale varigheten av den midlertidige plasseringa. I den sammenheng bør departementet vurdere om det i fall skal gjøres en tilføyelse om et nytt unntak i barnevernloven § 1-3 annet ledd, jf. unntaket som gjelder for vedtak etter § 4-24 tredje ledd.

Med hilsen

Svein Ludvigsen

Ole Ramberg
fung. avdelingsdirektør